

Familien

Ugens vers

"Lyt til din fars formanig, min søn, afvis ikke din mors belæring"
(Ordsp 1,8).

Introduktion

Ideelt set lærer vi altid. Livet selv er en skole.

"Fra de tidligste tider havde de trofaste i Israel været omhyggelige med undervisning af ungdommen. Herren havde påbudt, at børnene, lige fra de var ganske små, skulle lære om hans godhed og hans storhed, ligesom den åbenbarede sig i hans lov, og viste sig gennem Israels historie. Sang, bøn og Skriftens lærdomme skulle tilpasses børnene, alt efter deres alder. Fædre og mødre skulle lære deres børn, at Guds lov er et udtryk for hans karakter, og at de, når de tog imod lovens principper i deres hjerte, fik Guds billede præget i deres sind og sjæl. Meget af denne undervisning foregik mundtligt; men de unge lærte også at læse de hebraiske skrifter. De gammeltestamentlige skrifers pergamentruller kunne de uhindret studere" (Ellen White, *Desire of Ages*, s. 69).

Ned igennem menneskenes historie er uddannelse for det meste sket i hjemmet, især i barnets tidligste leveår. Hvad siger Bibelen om uddannelse i familien, og hvilke principper kan vi selv finde deri, uanset hvad vores familiesituation måtte være?

Ugens tekster

- 1 Mos 3,1-15
- 2 Kor 4,6
- Luk 1,26-38
- Matt 1,18-24
- Ef 4,15
- 1 Joh 3,18
- 5 Mos 6

Den første familie

Vi får ingen detaljer om uddannelse i det første hjem og om de første år af menneskehedens historie på Bibelens første sider. Men vi kan være ret sikre på, at uddannelsen fandt sted i familien.

"Det uddannelsessystem, der blev indstiftet i Edens have, havde familien som midtpunkt. Adam var 'Guds søn' (Luk 3,38), og det var fra deres Fader, at den Højestes børn modtog deres belæring. Deres skole var i videste forstand en familieskole" (Ellen White, *Uddannelse*, s. 33).

Selv om vi ikke ved nøjagtigt, hvad der blev undervist i, kan vi være sikre på, at det handlede om skaberværkets undere, og efter syndefaldet handlede det også om frelsesplanen.

Hvad lærer følgende tekster os, og hvorfor har dette med sikkerhed været indbefattet i den uddannelse, som Adam og Eva gav deres børn?

- 1 Mos 1-2
- 2 Kor 4,6
- Gal 3,11
- 1 Mos 3,1-15
- Luk 10,27
- Åb 22,12

"Det uddannelsessystem, der blev indstiftet ved verdens begyndelse, skulle være en rettesnor for mennesket gennem alle tider. Som eksempel på dets grundsætninger blev der oprettet en mønsterskole i Eden, vore første forældres hjem" (*Uddannelse*, s. 20).

Kristen uddannelse er en beslutning om at undervise familier og medlemmer i trospunkter, tilbedelse, oplysning, fællesskab, evangelisme og tjeneste. Hjemmet er det sted, hvor man underviser familiemedlemmer om Guds kærlighed og hans løfter. Der bliver Jesus introduceret til børnene som deres herre, frelser og ven, og hvor Bibelen opløftes som Guds ord. Familien er det sted, hvor man i praksis viser, hvordan et sundt personligt forhold til vores himmelske far er.

I 1 Mos 4,1-4 finder vi, at både Kain og Abel bragte ofre til Herren. Vi kan med rimelig stor sikkerhed formode, at de havde lært betydningen og vigtigheden af at ofre som en del af deres familieuddannelse om frelsesplanen. Men som historien viser, fører en god uddannelse ikke altid til det resultat, man håber.

Hvilke valg kan du foretage for at skabe omgivelser, hvor sandhed bliver lært og efterlevet?

Til eftertanke

Jesu barndom

Skriften giver os meget få detaljer med hensyn til Jesu barndom. Meget af hans første leveår er en gåde for os. Men vi har fået et vist indblik i hans jordiske forældres karakterer, og det, vi lærer om dem, kan være med til at kaste lys over noget af hans barndom og tidligste uddannelse.

Hvad lærer følgende tekster om Maria og Josef, og hvordan er de med til at give os en vis indsigt i, hvordan Jesus blev undervist af sine forældre?

Luk 1,26-38

Luk 1,46-55

Matt 1,18-24

I disse tekster kan vi se, at både Maria og Josef var trofaste jøder, som bestræbte sig på at leve i lydighed mod Guds love og bud. Og da Herren kom til dem og fortalte dem om, hvad der skulle ske for dem, gjorde de trofast alt det, de blev pålagt.

”Barnet Jesus fik ikke sin undervisning i synagogens skoler. Hans moder var hans første menneskelige lærer. Fra hendes mund og fra profeternes skrifter lærte han om, hvad der hørte Himmelen til. De samme ord, som han selv havde talt til Moses for Israel, lærte han nu på sin moders knæ. Da han gik fra barndom til ungdom, søgte han ikke til rabbinernes skoler. Han behøvede ikke den undervisning, man kunne få fra sådanne kilder; for Gud selv var hans læremester“ (*Jesu liv*, s. 39).

De var utvivlsomt gode og trofaste lærere for barnet. Beretningen i Luk 2,41-50 viser dog, at der var meget i forbindelse med deres søn, som de ikke forstod; for Jesus havde kundskab og visdom, som kun var blevet givet ham af Herren selv.

Læs ovenstående citat fra *Jesu liv* igen. Tænk over, at Jesus på sin mors knæ lærte de ord, som han selv havde talt til Moses. Hvorfor blev Gud menneske?

Til eftertanke

Kommunikation

I virkeligheden handler uddannelse på alle niveauer om kommunikation. Læreren har viden og information, som skal videregives til eleven. En person med stor viden må være i stand til at kommunikere det til andre, ellers er det ud fra et undervisningssynspunkt ligegyldigt.

På den anden side er gode undervisningsevner ikke kun et spørgsmål om kommunikation. At opbygge en god relation er også af afgørende betydning. "Den rigtige lærer kan kun skænke sine elever få gaver, der har så stor værdi som hans eget kammeratskab. Det gælder både for mænd og kvinder, og hvor langt mere for de unge og børnene, at kun hvis vi kommer i kontakt med dem gennem venlighed, kan vi forstå dem; og evnen til at vise forståelse er en forudsætning for at kunne være til gavn" (*Uddannelse*, s. 214).

Uddannelse virker med andre ord også på det følelsesmæssige og personlige plan. I forbindelse med at familien er en skole, er det meget vigtigt, at der opbygges et godt forhold mellem elev og lærer.

Menneskelige relationer oprettes og udvikles gennem kommunikation. Når kristne ikke kommunikerer med Gud, f.eks. gennem bøn og bibelstudium, vil deres forhold til ham gå i stå. Familier har brug for guddommelig vejledning, hvis de skal vokse i nåde og kundskab om Kristus.

Læs følgende tekster. Hvad kan vi lære om at opbygge stærke familiebånd (eller andre relationer)?

- Sl 37,7-9
- Ordsp 27,17
- 1 Joh 3,18
- Jak 4,11
- Ordsp 10,31-32
- Ef 4,15
- Tit 3,1-2

At tage tid til at så kommunikationens sande sæd vil ikke alene forberede familiemedlemmer på et personligt forhold til Kristus, men også være med til at udvikle gensidige personlige forhold inden for familien. Det vil åbne for kommunikationskanaler, som du, når børnene når teenageårene og det voksne liv, er glad for, at du har dannet. Og hvis du ikke har børn, gælder principperne i disse tekster for alle former for personlige relationer.

Tænk også over, hvorfor det ikke kun er, hvad vi siger, der er vigtigt, men også hvordan vi siger det. Hvad har du lært fra situationer, hvor måden, du sagde en ting på, fuldstændig ødelagde virkningen af det, du sagde, selv om det var rigtigt?

Til eftertanke

Forældrenes rolle

"Og fædre, gør ikke jeres børn vrede, men opdrag dem med Herrens tugt og formaning" (Ef 6,4).

"En dygtig kvinde, hvor findes hun? Hun er langt mere værd end perler" (Ordsp 31,10).

Forældre har et meget stort ansvar. Faren er familiens overhoved, og familien er udviklingsstedet for kirke, skole og samfund. Hvis faren er svag, uansvarlig og uduelig, vil både familien, menigheden, skolen og samfundet lide under følgerne. Fædre bør stræbe efter at vise Åndens frugt – "kærlighed, glæde, fred, tålmodighed, venlighed, godhed, trofasthed, mildhed og selvbeherskelse" (Gal 5,22-23).

Mødre har måske den allervigtigste opgave i hele samfundet. De har stor indflydelse i dannelsen af deres børns karakter og i at skabe hjemmets atmosfære og temperament. Fædre bør gøre alt, hvad de kan, for at samarbejde med mødrene i at uddanne deres børn.

Hvad kan fædre og mødre lære fra følgende tekster?

- Ef 5,22-23.25-26
- 2 Kor 6,14
- 2 Pet 1,5-7
- 1 Kor 11,3
- Rom 13,13-14
- Fil 4,8

Kristne forældre bør have den bibelske model af Kristus og menigheden som eksempel. Ægteskabet er et billede på Kristi forhold til menigheden. Når forældre undlader at lede eller er tyranniske, maler de et forkert billede af Kristus. Gud beder alle kristne forældre om ihærdigt at undervise deres børn (se 5 Mos 6,7). Det er forældrenes opgave at lære deres børn at elske Herren af hele deres hjerte; en fuldstændig kærlig overgivelse til og underkastelse under Gud.

I 5 Mos 6,7 fik Israels børn specifikke instrukser om at undervise deres børn med hensyn til de ting, Gud havde gjort for sit folk. Det var en stor historie, de voksne skulle dele med deres børn; men vi, som lever i tiden efter Kristi kors, har en endnu større og bedre historie at fortælle.

Den helbredelse eller oplæring, vi skal give, er en stadig proaktiv begivenhed, hvor Guds ord kommer til at fylde vores børns liv og forberede dem på at have et personligt forhold til Jesus.

Men vi har alle fået en fri vilje i gave. Og når vores børn er blevet voksne, skal de selv stå til ansvar over for Gud.

Så du ikke glemmer

Før Israels folk skulle gå ind i det lovede land, talte Moses igen til dem, og genfortalte de fantastiske måder, Herren havde ledet dem på. Han formanede dem igen og igen til ikke at glemme, hvad Herren havde gjort for dem. På mange måder var Femte Mosebog Moses' testamente til dem. Og selv om det blev skrevet for mange tusinde år siden og i en kultur og situation, som er radikalt anderledes end vores i dag, gælder principperne deri stadigvæk for os.

5 Mos 6

Hvad kan vi lære fra dette kapitel om principperne for kristen uddannelse? Hvad bør stå centralt i alt det, vi underviser i, ikke kun for vores børn, men for alle, som ikke kender Gud og hans store frelse? Hvilke advarsler finder vi også i dette kapitel?

Centralt i alt det, de skulle undervise deres børn om, var de fantastiske ting, Gud havde gjort for dem. Og advarslen om ikke at glemme alt det, Gud havde gjort for dem, var også tydelig.

Hvis forældre skal spille den første store rolle i at integrere Bibelens lære i deres børns liv, er det deres ansvar at organisere og forberede deres eget liv på en sådan måde, at de har tilstrækkelig kundskab og tid til at bruge sammen med deres børn.

"Moderen er barnets første lærer. I den tid, hvor barnet er mest modtageligt, og hvor den hurtigste udvikling foregår, er dets opdragelse for en stor del lagt i hendes hænder" (*Uddannelse*, s. 275).

Dette er den vigtige tid, hvor forældre videregiver kundskab om Guds kærlighed og hans løfter til deres børn. Når du sætter en fast tid af, hvor du regelmæssigt underviser dine børn om Guds visdom og hans løfter, vil det have en positiv effekt på din familie også i kommende generationer.

Til eftertanke

"Og du skal gentage dem for dine sønner; du skal fremsige dem, både når du er hjemme, og når du er ude, når du går i seng, og når du står op" (5 Mos 6,7). Hvad er pointen i dette vers?

Til videre studium

- Ellen White, *Uddannelse*, "Forberedelse", s. 275-282; "Samarbejde", s. 283-286; "Disciplin", s. 287-297.

"Der hviler et ansvar på både fædre og mødre for barnets første såvel som dets senere oplæring, og for begge forældre er kravet om en omhyggelig og grundig forberedelse af største betydning. Mænd og kvinder bør, før de påtager sig det ansvar, som muligheden for at blive fædre og mødre indebærer, gøre sig bekendt med den fysiske udviklings love ... De bør også forstå lovene for sjælelig udvikling om moralsk opdragelse" (*Uddannelse*, s. 276).

Ellen White taler i *Uddannelse* også om betydningen af, at der er samarbejde mellem læreren/skolen og forældrene/hjemmet: "Samarbejdet bør begynde med faderen og moderen selv i det daglige liv i hjemmet. De står med et fælles ansvar i opdragelsen af deres børn, og de bør altid bestræbe sig for at handle i fællesskab. De må overgive sig til Gud og søge hjælp fra ham til at kunne støtte hinanden ... Det er ikke sandsynligt, at de forældre, som giver en sådan opdragelse, vil kritisere læreren. De føler, at både deres børns interesser og retfærdighed over for skolen kræver, at de, så vidt det er dem muligt, støtter og ærer den, som deler ansvaret med dem" (*Uddannelse*, s. 283).

Spørgsmål til drøftelse

- 1. Enten vi har børn eller ej, har vi alle en eller anden form for bopæl, og vi omgås andre mennesker. Hvad har du lært i denne uges studium, som kan hjælpe dig i din omgang med og dit vidnesbyrd over for andre, enten det er i dit hjem eller andre steder?**
- 2. Vi har en tendens til at betragte uddannelse som noget godt. Men er det altid tilfældet? Giv eksempler på uddannelse, som er blevet fordrejet og gjort til noget dårligt. Hvad kan vi lære af sådanne negative eksempler, som kan hjælpe os til at gøre uddannelse til noget godt?**
- 3. Vi er alle skabt med en fri vilje (se onsdagsafsnittet). Før eller siden, når børnene bliver store, skal de træffe egne valg med hensyn til den Gud, de har lært om i deres barndom. Hvorfor må forældre og alle, som ønsker at vidne og fortælle om evangeliet til andre, altid huske på, at alle mennesker har en fri vilje, og skal have lov til at vælge selv?**

